

המשוררת בעליית הגג

אוקטובר 2023

שמיישהו יגיד דבר-מה

שירה ברוח התקופה

עריכה: סיון סויסה

עיצוב גרפי ואיורים: כלנית אלבז מלכין

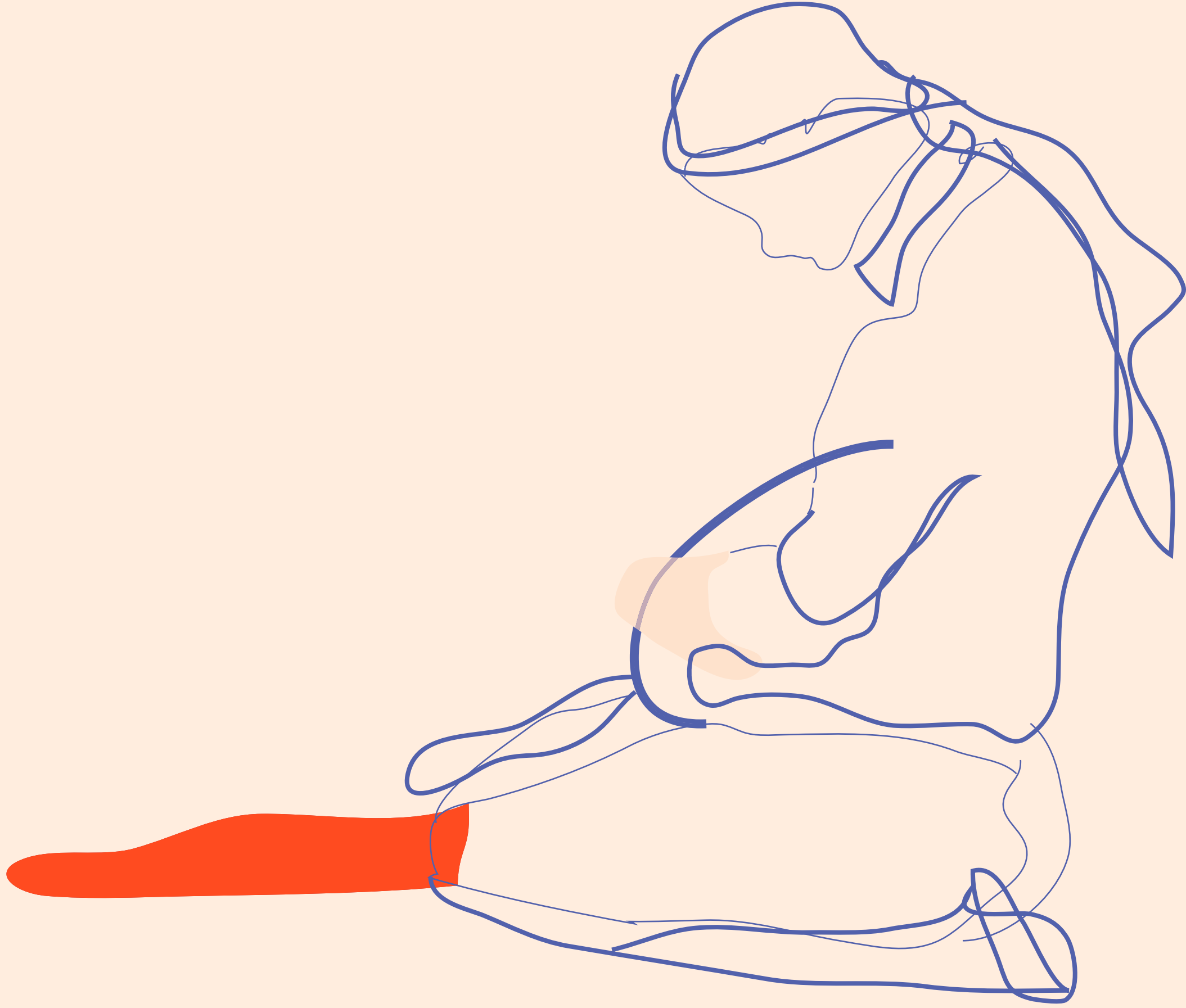

"שמישהו יגיד דבר-מה" הוא קובץ שירה שנולד מתוך הצורך במילים בתקופה של אי-ודאות, אובדן ואבל; מתוך מחשבה שגם אם נדמה שאין מילים, שאין אפשרות לדבר את הכאב – המילים ישנן, ובימים אלה הן נחוצות אף יותר. בקובץ זה יש שירים של כאב ושל דמעות בד בבד עם שירי תפילה ונחמה. רובם שירים שפורסמו בעבר בבמות שונות, בהקשרים שונים, ואחדים נכתבו ממש בימים אלה. כולי תקווה שהשירים בקובץ זה יגיעו לאלה הצריכים אותם.

תפילה/אירים אליה כהן

שְׁפִיטֵהוּ יְגִיד דְּבַר מָה
קְלוֹשׁ שְׁפִיטֵהוּ יְלֹאֵט, יִלְחַשׁ
אוּ יְהַסֵּה
שְׁפִיטֵהוּ יִפְתַּח חֲלוֹן
אֲשַׁנֵּב אוּ צֹהַר
צַר, שְׁפִיטֵהוּ יִרְפֶּה, יִתִּיר
שְׁפִיטֵהוּ יִקְשֹׁר
אֶת הַקְּצוּוֹת, בְּרוּךְ
אוּ לֹא,
שְׁפִיטֵהוּ יְכַרֵּךְ, יִצְנַף
אוּ יַחֲבֵק אֱלֹוִי
שְׁפִיטֵהוּ יִנִּיחַ יֵשׁ בְּתוֹךְ
הָאִין שְׁפִיטֵהוּ יַחֲזִיר
יִשִּׁיב כָּל מָה שֶׁלֹּא שָׁלוּ
שְׁפִיטֵהוּ יִקְשִׁיב לְטַל
לַמַּיִם צְלִיל שָׁמַיִם
שְׁפִיטֵהוּ יִפְקַח עֵינַיִם
וַיִּרְאֶה, שְׁפִיטֵהוּ
יְבִיט אַחֲרָה עַד
שְׁפִיטֵהוּ יִרְגִיעַ
אֶת הַזְּמַן הַזֶּה.

מתוך: שחרחורת, הוצאה עצמית, 2014.

וְאִישׁ לֹא בָּא – שִׁירֵי מִלְחָמָה וְכֹאֵב

השעות/טל ניצן

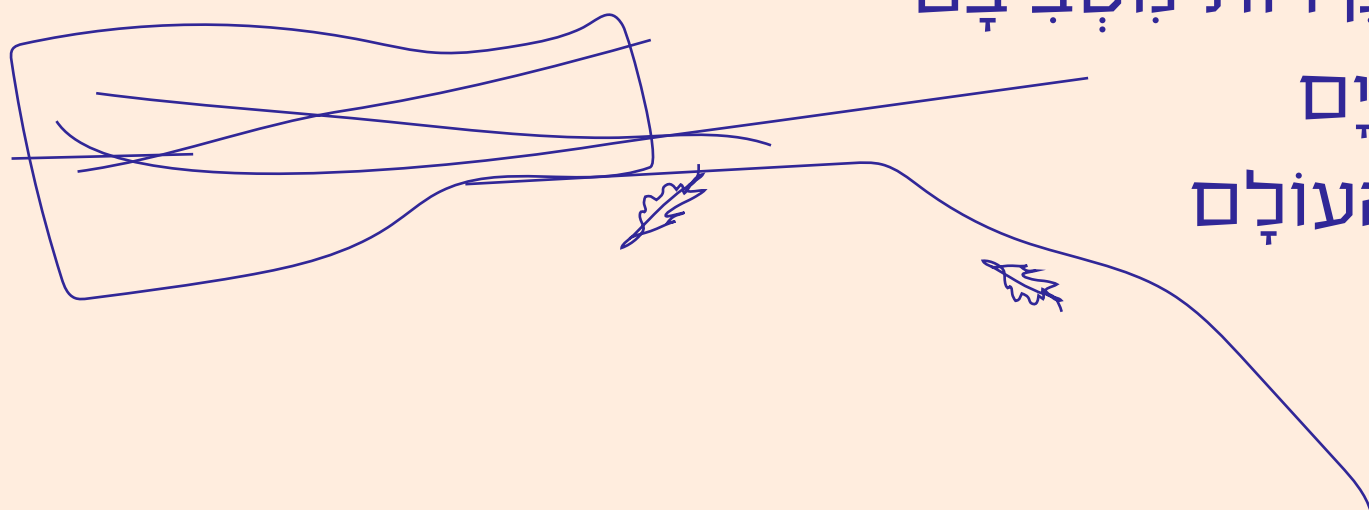
וּבְלִי שֶׁהֶסְבֵּר לָהֶם כִּי צַד
כָּאֵלוּ יָדְעוּ מְדוּרוֹת, מִלְדָּה,
כּוֹצוּ עֲצָקָם בְּאָרוֹן וְכוֹצוּ נְשִׁימָה וְחִיכּוּ
וְאִישׁ לֹא בֵּא.

וּבֵין אֲצַבְעוֹתֵיהֶם כְּמוֹ מַחְרָזוֹת תִּפְכֶּלָה
מוֹלְלוּ אֶת הַהִבְטָחָה עַד שֶׁהִיִּתָּה
לְאִפֶּר אָדִישׁ שֶׁצָּרַב בְּגְרוֹנָם
וְאִישׁ לֹא בֵּא.

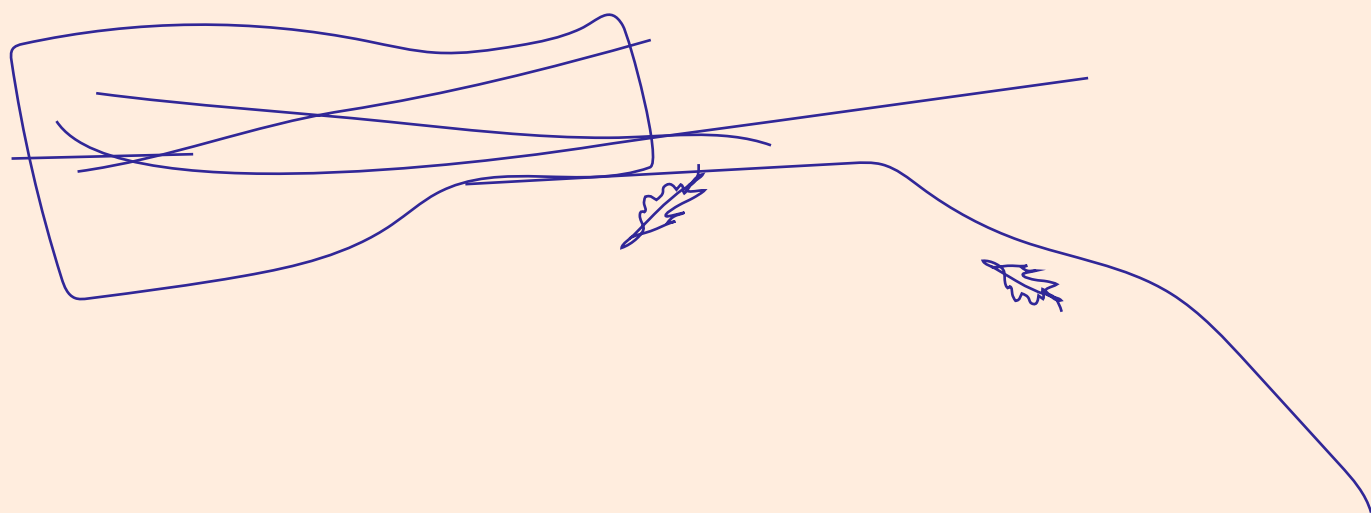
וְשָׁמְטוּ אֶחָד-אֶחָד אֶת אוֹצְרוֹתֵיהֶם הַתְּפוּיִם
כְּמִי שֶׁפָּנְשָׁלִיךְ מְשַׁקֵּל מְסִיָּרָה
וְשָׁקְעוּ בִּיתְמוֹת סְמִיכָה וְנַחוּשָׁה
וְאִישׁ לֹא בֵּא.

וְרָגַע תָּהוּ אִם בָּהֶם הָאֲשָׁמָה
אִם כְּשָׁלוֹ בְּפִתְרוֹן הַחִידָה הָאִימָה
אִךְ יָדְעוּ, מִיָּד יֵאָסְפוּ אֶל זְרוּעוֹת נְחָמָה
וְאִישׁ לֹא בֵּא.

וְלִטְפוּ יְלָדִים בְּיָדִים זְבוֹת דָּם
כְּשֶׁנָּמְסוּ עַד אַחֲרוֹן הַקִּירוֹת מְסֻבֵּיכֶם
וְסָדַק נִבְעָה מִיָּם וְעַד יָם
וְאָזְלוּ כָּל מְלֶאכִים מְהֻעוֹלָם
וְנִפְלָה חֲשִׁכָה
שְׁחָרָה מְכַל חֲשִׁכָה

וְעִבְרָה שָׁעָה וְעוֹד שָׁעָה וְעוֹד שָׁעָה וְעוֹד
שָׁעָה וְעוֹד שָׁעָה וְעוֹד שָׁעָה וְעוֹד שָׁעָה וְעוֹד שָׁעָה וְאִישׁ
לֹא בָּא.

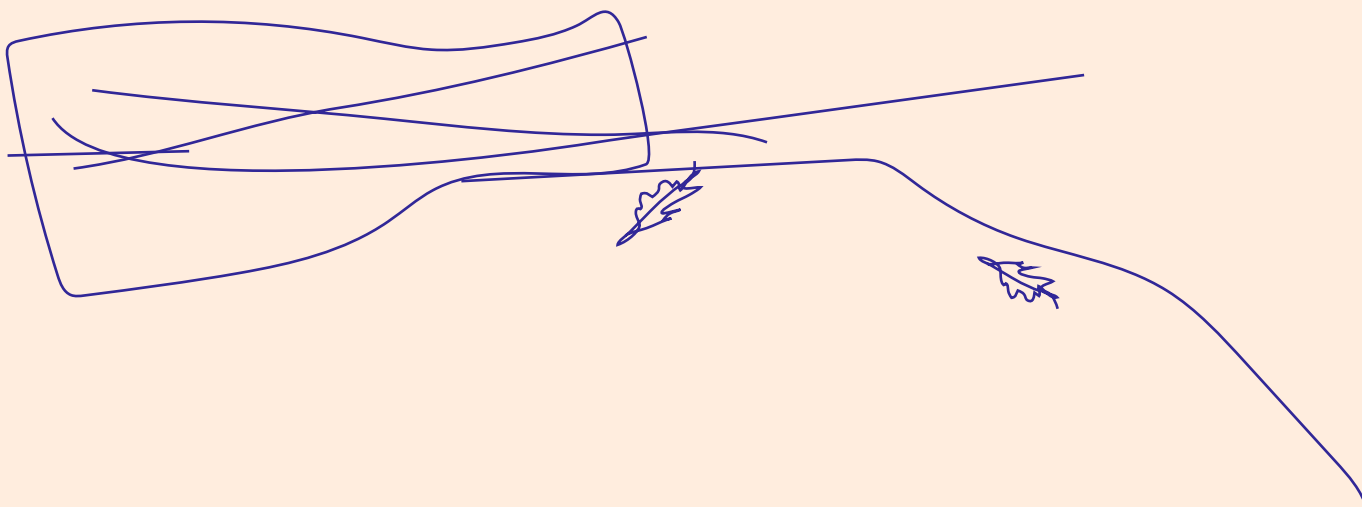

הבנתי את גודל האסון/רוחמה ויים

כְּשֶׁאֶמְרֶתְ אֱלֹהִים יִשְׁמָר
הַבְּנֹתִי אֶת גְּדֹל הָאָסוֹן,
אֶת עֶמְקֵי הַבְּאֵר לְתוֹכָהּ אֲנִי נוֹפְקֹת.
כְּשֶׁאֶמְרֶתְ אֱלֹהִים יִשְׁמָר
הַבְּנֹתִי שְׂאִין תִּקְוָה
וְאִין שׁוֹם חוּט אָדָם לְקֶשֶׁר בְּחִלּוֹן וּלְהִנְצִיל.

כְּשֶׁאֶמְרֶתְ אֱלֹהִים יִשְׁמָר
הַבְּנֹתִי שֶׁהָעוֹלָם שְׂלִי
מִתְחוּטֵט.

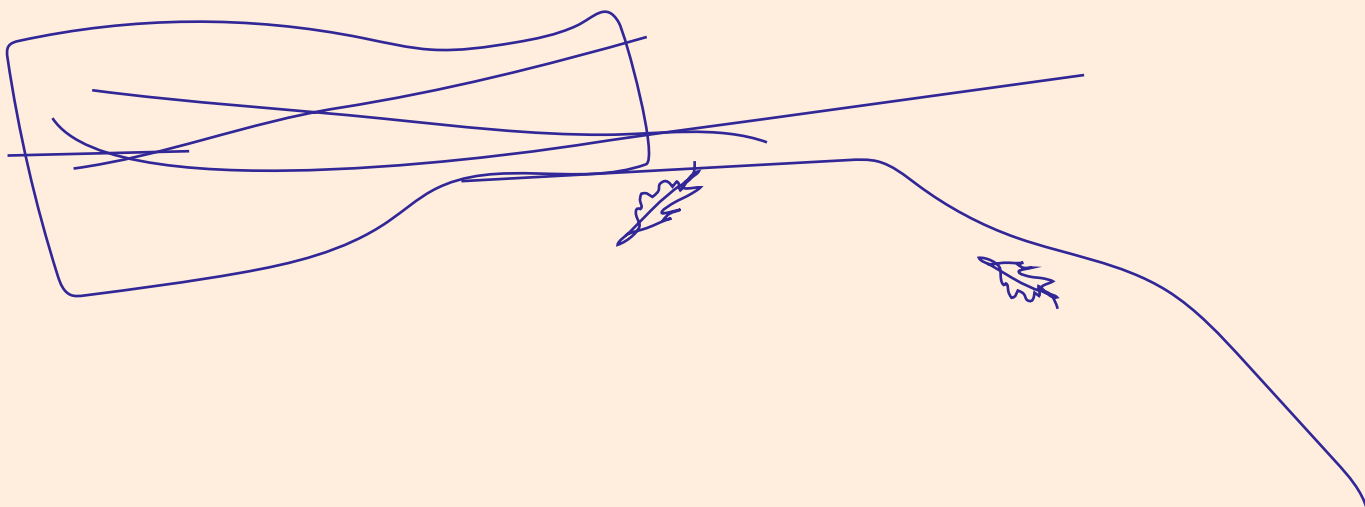
מתוך: שאישה אינה אלוהים, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2019.

טל/אורית קלופשטוק

טל אָמַר שֶׁהוּא מְסַדֵּר.
בְּבִינָה נוֹתְנִים לוֹ לִישׁוֹן בְּמִקְלָט.
הַמִּקְלָט חֵם וְנֶעִים וְאָטוֹם כְּמוֹ רֶחֶם שֶׁל אִמָּא
שֶׁמְעוֹלָם לֹא הִיָּתָה לוֹ.
הִיָּלָדִים פּוֹחָדִים מִהַמִּקְלָט,
טל פּוֹחַד מִהַעוֹלָם.
טל כָּבֵר בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת
וְעֵדִין לֹא נוֹלָד.

מתוך: לא יכולתי לרשום את זה בתיק, הוצאת פרדס, 2020.

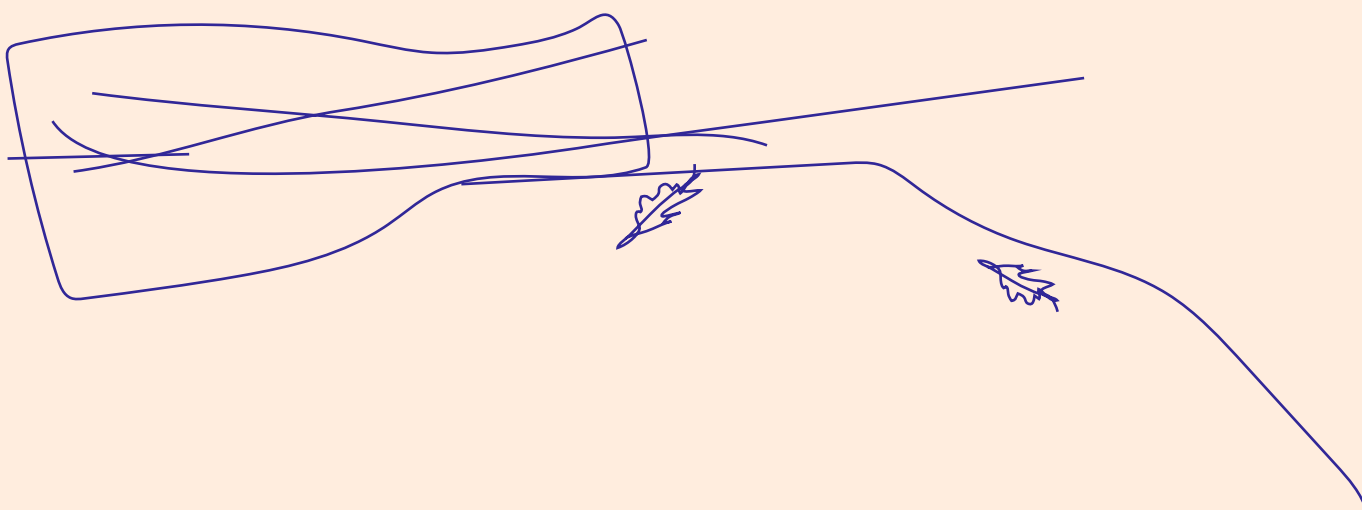
מְלַחֶמָה/שִׁיר שַׁבַּת סַפִּיר

מְטוּסִי קָרָב
מְרַעֲדִים אֶת לְבִי
לְפָנֹת בְּקָר.

עוֹד רָגַע וַיִּדְפְּקוּ עַל חֲלוֹנִי
וְאֲנִי לֹא אֶפְתַּח.

יְלָדֵי יֶשׁוּן לְצַדִּי
בְּנִחַת, מְבַלִּי לְדַעַת
שֶׁשָּׁנִינוּ שְׁבוּיֵי מְלַחֶמָה.

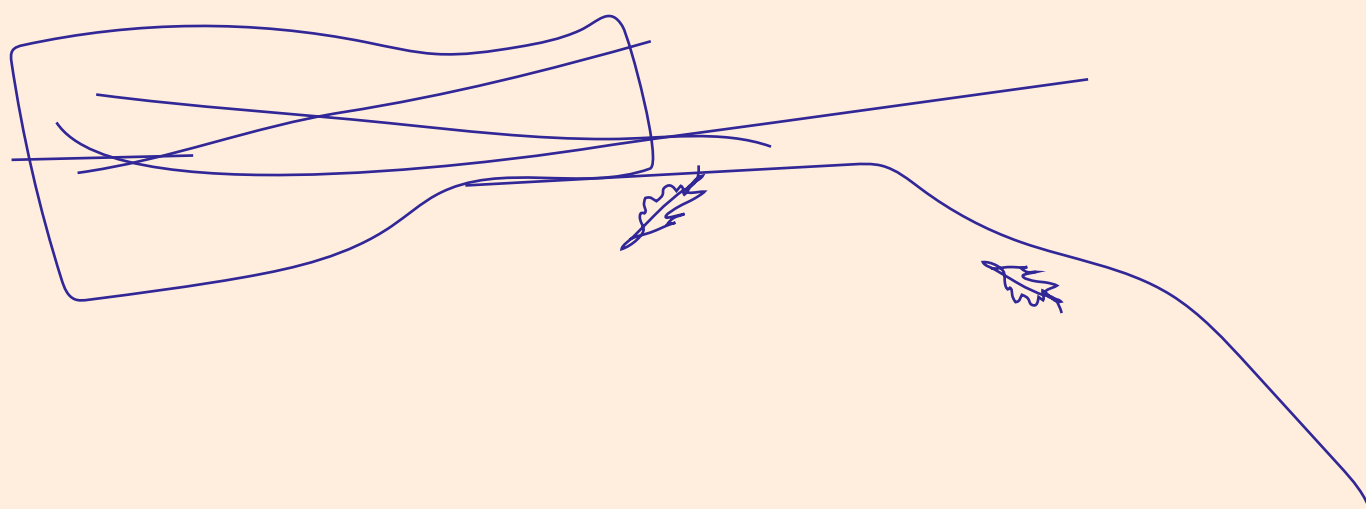
מתוך: תרגילים לחיזוק שרירי הלב, הוצאת עיתון 77, 2019.

מתי ייפול דבר/יעל לוקסמבורג כהנא

אָני כָּבֵר לֹא יוֹצֵאת מִהַבַּיִת,
אֲרִי אֶחָד לֹא.
מִהֶלְכֶת בֵּין הַקִּירוֹת
הַמְצֻטוּפִים עָלַי כְּמוֹ עוֹר.
גַּם אָני וְגַם הַיְלָד לֹא מְצַלִּיחִים לְהֵרָדֵם:
הַשָּׁן שָׁלוֹ מִתְנַדְנֶדֶת, עוֹמְדָת לְפָל,
אֲבָל עוֹד לֹא.
כָּעֵת הוּא מְשַׁחֵק בָּהּ בְּלִשׁוֹנוֹ
וּמִתְלוֹנֵן לְכַפִּי:
"אֵיךְ אֶפְשָׁר לִישׁוֹן כָּכֵה?"
אָני מִהֲנֶהֱנֶת.
בְּתוֹךְ הַצְּפִיפוֹת הַזֵּן, בֵּין הַקִּירוֹת,
שָׁנִינוּ מִמְתִּינִים
מִתִּי יִפֹּל דָּבָר.

מתוך: ציפור מתעופפת בחדר מואר, הוצאת קתרזיס, 2022.

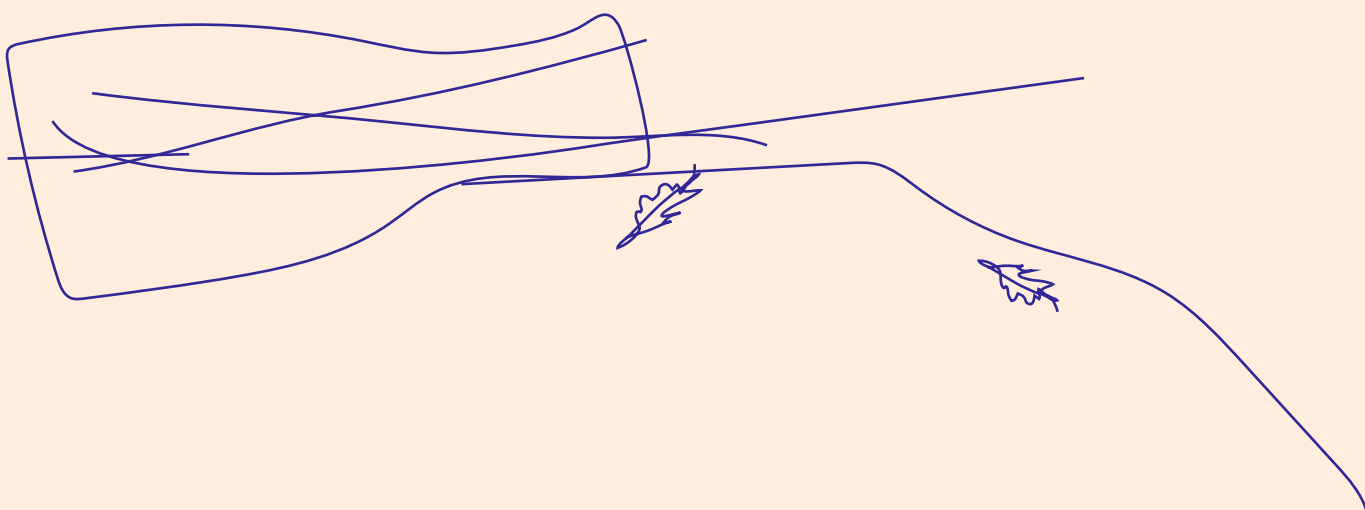

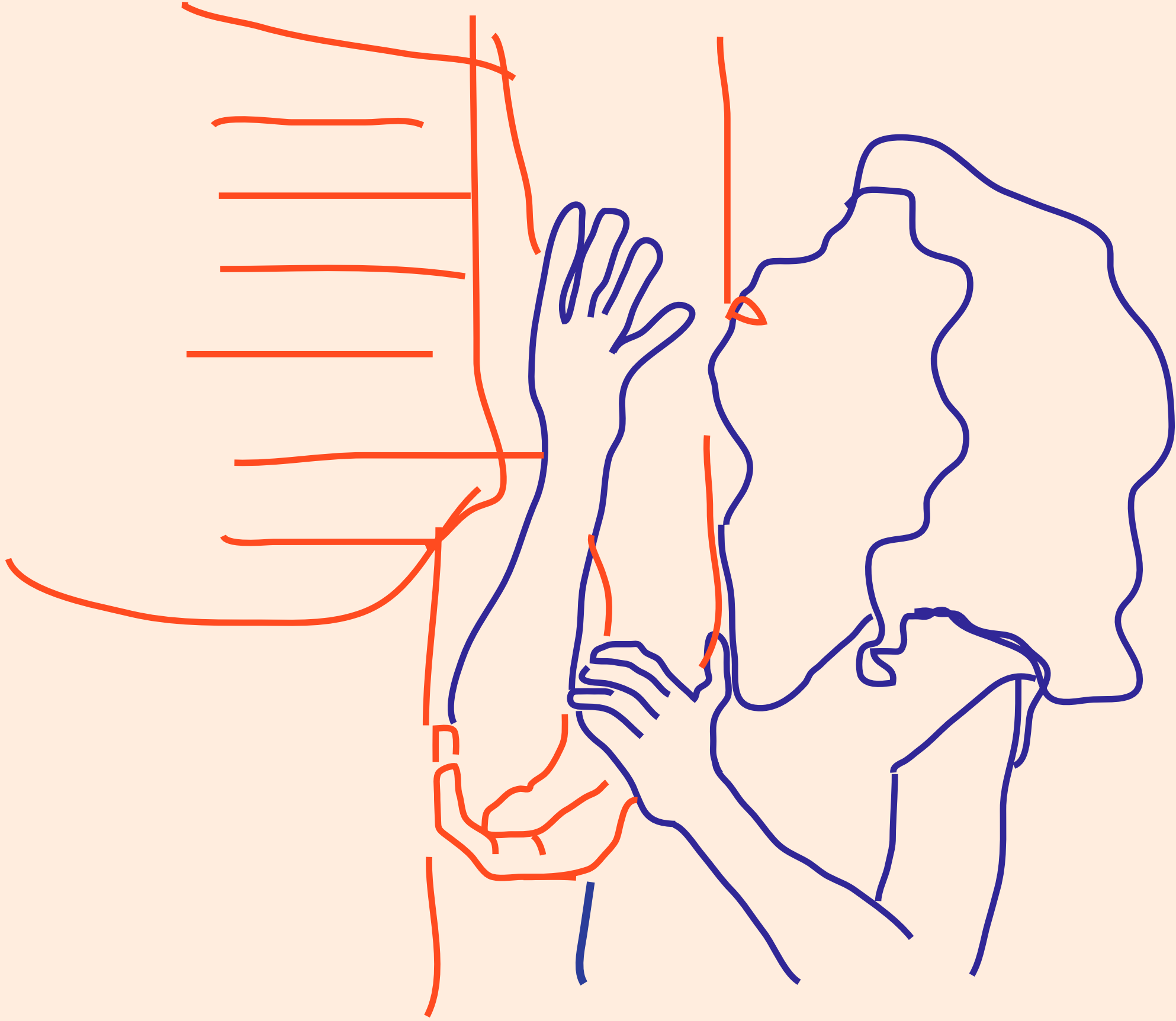
איבר דומיננטי/עדי קיסר

בְּעֵינַיִם
אֲנִי לֹא יוֹדַעַת
אִם אֲנִי יִקְנִית
אוּ שְׂמֹאלִית
כְּלוּמָר
כְּשֶׁהִבְכִי
מְגִיעַ
מֵאִיזוֹ עֵין
יוֹצֵאת דְּמָעָה
קֶדֶם

יָמִין אוּ שְׂמֹאל.

מתוך: שחור על גבי שחור, הוצאת גרילה תרבות, 2014.

איך טוקנים אֶהָבָה – שירים על אובדן ופרידה

הילד שלי/עמוס נוי

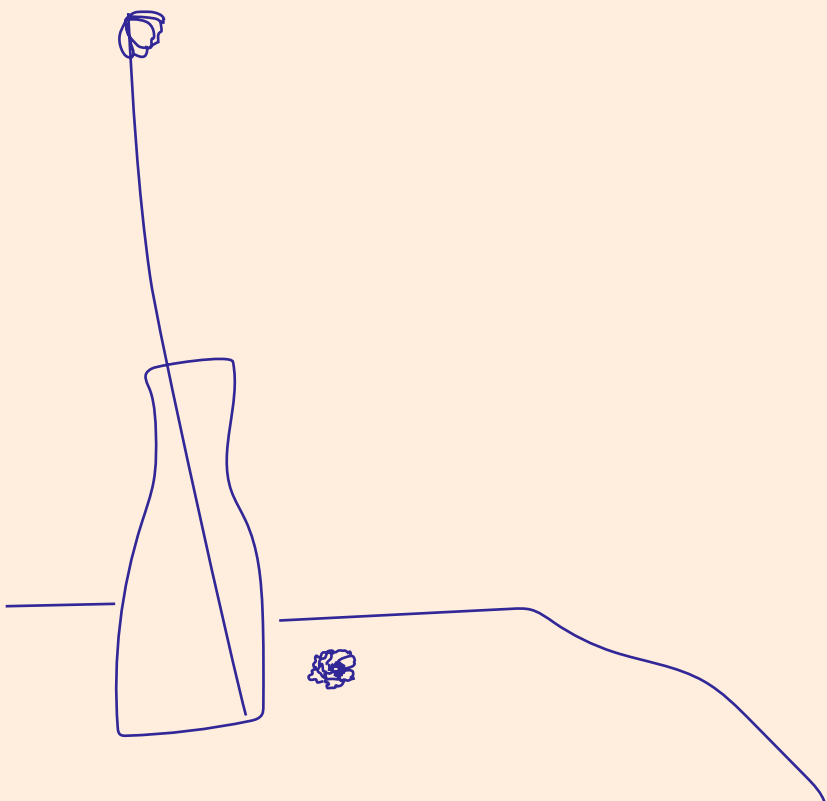
הילד שלי בא בששני בצחקים מהצבא
הוא טרף סיר קובה וְהר של ארז
אז הכנתי לו דגים שהוא אוהב לארוחת ערב
הוא ישן ככה שעות טובות
כשכבסתי ויבשתי לו את הפדים
הוא התעורר והתקלח עוד איזה שעה
והשאיר את האמבטיה מוצפת במים וקצף
הוא לקח את האוטו ונסע לפגש חברים בעיר
אני לא הצלחתי להרדם
הוא חזר בשלוש בבקר מפיץ ניחוח
של אלכוהול ואפטרשיב וסיגריות
ואולי גם בשם של נשים
הוא נרדם בסלון מול הטלוויזיה
כביתי אותה וכסיתי אותו טוב טוב
הסתכלתי עליו ואמרתי בלב שלי
איזה חמוד הילד הזה
אין לכם משג איזה חמוד הילד הזה
אין לכם משג איזה חמוד הזה הילד הזה

מתוך: קוסם אחד ניסר אותי והלך למקום אחר, הוצאת עולם חדש, 2018.

איבד את בנו/גיורא פישר

הפסיקו להשתמש בפלים הנקיות,
בדם ועפר הן מלכלכות.
בגלל הפחד שלכם
אתם משתמשים בהן
לא למעני.
הלואי והייתי מאבד
את בני, את קרום.
עד סוף העולם הייתי הולך
ומוצא אותן.

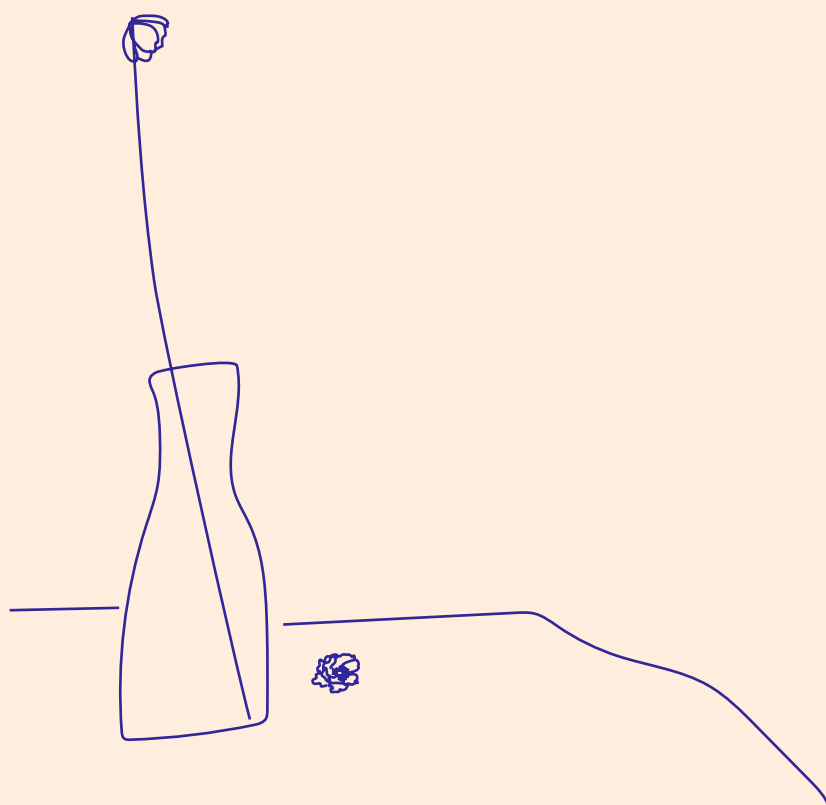
הייתה אישה/קמה שיר

הִיְתָה אִשָּׁה וְאִינָה עוֹד
וְכָל מַחְשְׁבוֹתֶיהָ אֵינָן
וְכָל רַעֲיוֹנוֹתֶיהָ אֵינָם
וְכָל כְּאִבִּיהָ אֵינָם
וְהָעֵינַיִם שָׁלָה, אֵינָן.

וְגַם זֶה שֶׁהִיְתָה חוֹצָה לַחֲמִנְיָה עֲבוּרִי,
מִזְרַחַת עָלֶיהָ גְּבִינָה לְבָנָה וּמְנִיחָה חֲתִיכוֹת מְלַפְפוֹן,
וְהַיָּדַיִם הַיְּפוֹת שָׁלָה,

וּבְקִצּוֹתֶיהֶן הַצְּפָרְנִים הַבְּלָתִי נִשְׁכָּחוֹת. אֵינָן.
וְהַשְׂרִשְׁרֵת עַל צְוֹאֲרָה וְבָה תְּמוֹנֵת בְּנָה שְׂאֵבֵד.
וְהֵיכָן אֶהְבֶּתָּה?

מתוך: אין קווים מפרידים, הוצאת קתרזיס, 2021.

הראי/עינת לביאד

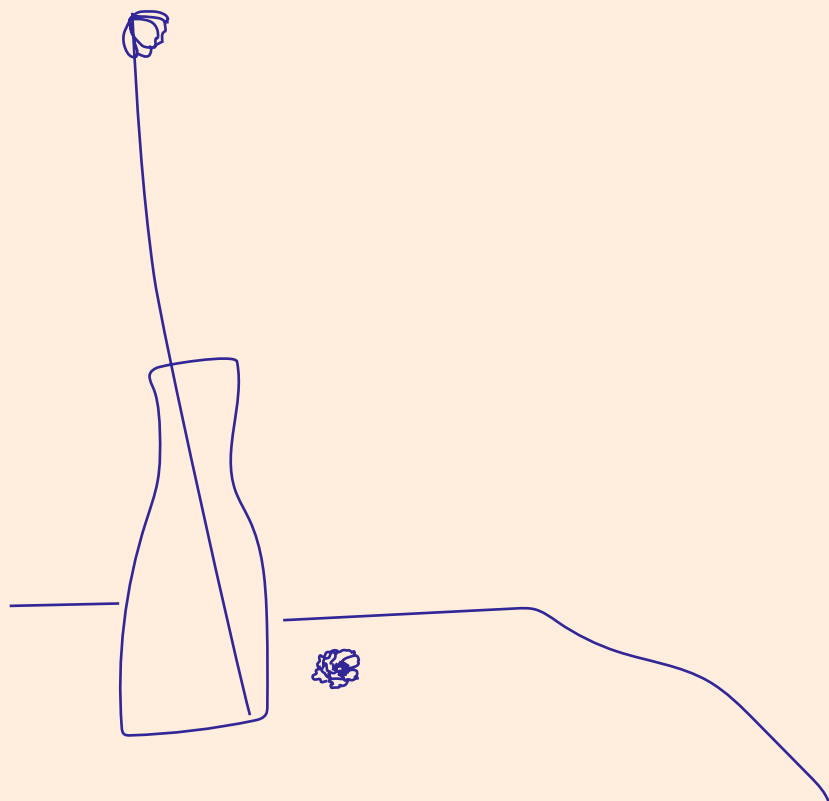
אָנִי מְסַתְּפֶלֶת בְּרְאִי עַל עֵצְמוֹ
וְרוֹאָה אֶת פְּנֵיהָ שֶׁל אִמִּי,
הִיא מְסַתְּפֶלֶת עָלַי בְּדַקָּה,
מְזַכֶּרָה לִי שֶׁהָאָדָם נִשְׁאָר
הַרְבֵּה

אַחֲרֵי

גּוֹפּוֹ

עַל פְּנֵי הָאָדָמָה.

מתוך: **בדק בית**, הוצאת קתרזיס, 2021.

אבל/חגי ב. פרץ

הוא החר בַּמְצִיאוֹת
שֶׁמִּמְשִׁיךְ לְהִקָּרֵעַ
כְּשֶׁאַף אֶחָד לֹא רוֹאָה,
מְלַבְּדָהּ

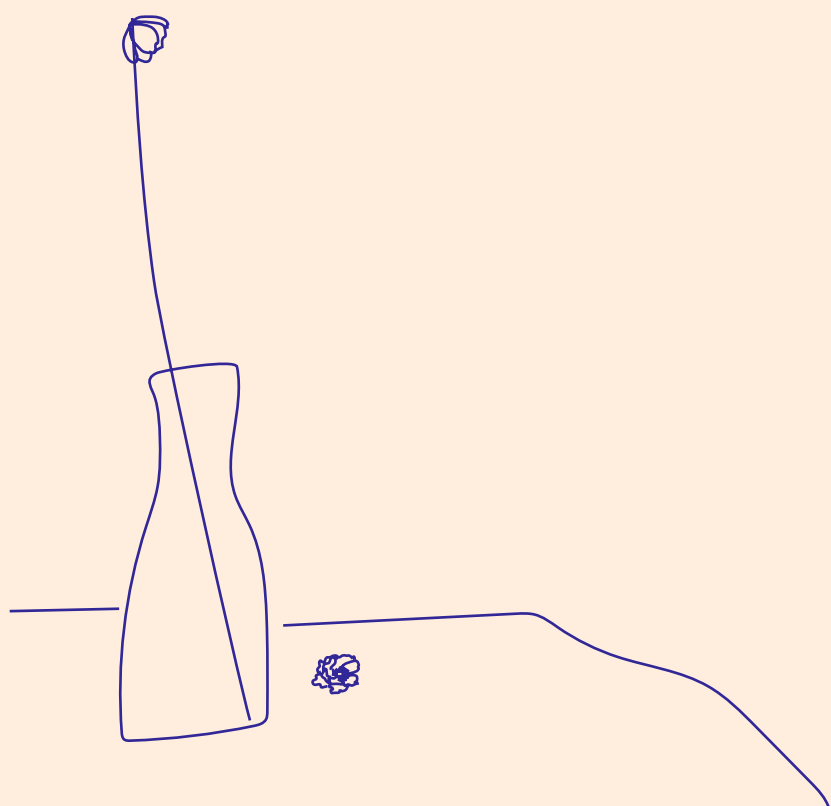
הוא הָרְסִיסִים הַמְפִּזְרִים שְׁנוֹתָרוֹ
מִהָעוֹלָם, לְאַחַר שֶׁהוּא הִתְנַפֵּץ,
שֶׁאַף אֶחָד לֹא יֵאָסֵף,
בְּשִׁבְלָהּ

הוא הַצָּרְחָה הַלֹּא-נִפְסָקֶת
הַמְהַדְהֶדֶת בְּתוֹךְ רֵאשִׁיָּהּ,
שֶׁאַף אֶחָד לֹא שׁוֹמֵעַ,
מְלַבְּדָהּ

הוא הַפּוֹגֵעַ הָרָף,
הַיָּד הַרְחוּמָה,
שֶׁכָּלֵם מוֹשִׁיטִים
לָהּ

אָבֵל אֶתָּה,
פָּשוֹט לֹא יָכֹל

לְתַפֵּס

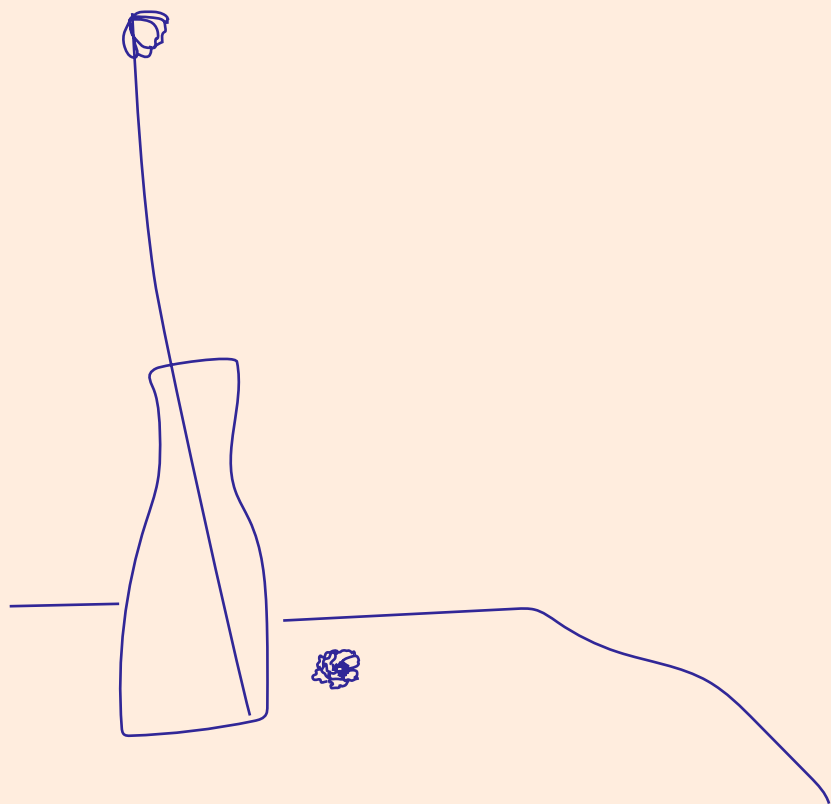
מתוך: הרוח משחקת עכשיו, הוצאת בשער, 2022.

הייקו מלחמה/חיה לוי

הַאֲדָמָה זֹכֶרֶת
כָּל קָה
שֶׁשֶׁמֶןנוּ בְּתוֹכָהּ

מתוך: אחת חיה, הוצאת פרדס, 2018.

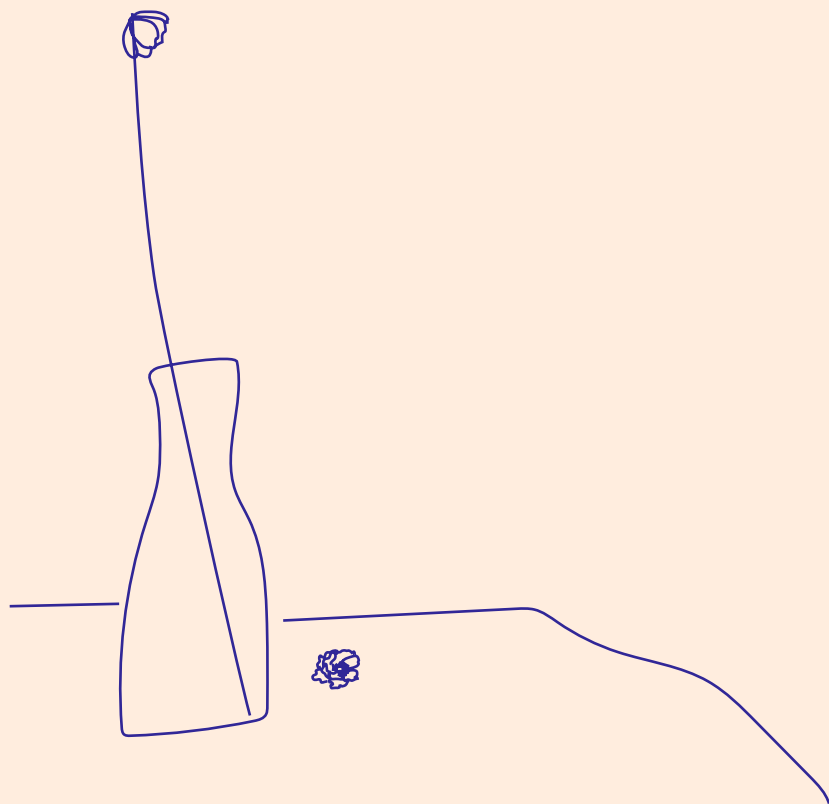
עמוד 18

איך טומנים אהבה/גלי רביץ

בְּתַכְרִיכִים שֶׁל דְּמָעוֹת
בְּגַעְגּוּעַ פּוֹשֵׁט עוֹר
בְּשִׁרְיָקָת עֲנָנִים
בְּשִׁתְיָקָה שֶׁל רוּחַ.
בְּרֵעַד מְחַרֵּשׁ
בְּשִׁבְרִים.

מתוך: נועזנו, הוצאה עצמית, 2019.

שְׁמִי־שֶׁהוּ יִגִּיד דְּבַר מָה: שִׁירֵי תְּקוּוּהָ וּבִקְשָׁה לְנַחְמָה

תפילה לאישה הניבטת אליו ממסך הטלוויזיה/מפל י.

לָךְ

הַמוֹבֵּלֶת בְּיַד גֶּסֶה

מֵהָר מֵדִי, אֶל לֹא-נוֹדָע, אֶל לֹא-נִסְכָּח

לָךְ

הַפְּנִיחָה יָד רֶכֶה

עַל שְׁעָרוֹת יִלְדִיתְךָ, לְהַדְגִים: כָּךְ

שְׁיֵהָא כְּלֵאךְ רַךְ

וְקָצֵר, בְּבִקְשָׁה קָצֵר,

וְשִׁקֵט, בְּבִקְשָׁה שִׁקֵט,

וְשִׁנְפִישׁךָ תּוֹכֵל לוֹ, בְּבִקְשָׁה, בְּבִקְשָׁה, שְׁתּוֹכֵל,

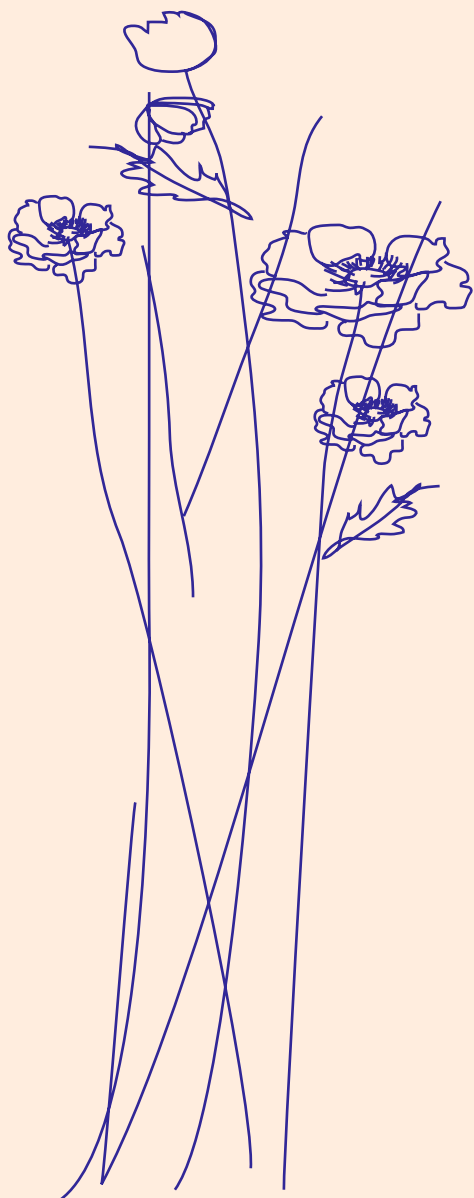
שְׁלֹא יִרְבוּ סִימָנִים עַל גּוּפְךָ הָעֵדִין

עַל לִבְךָ הַמוֹאֵר

שְׁלֹא יִפְרֵם אֲמוֹנְךָ הַבוֹטֵחַ

בְּיוֹם הַמָּחָר.

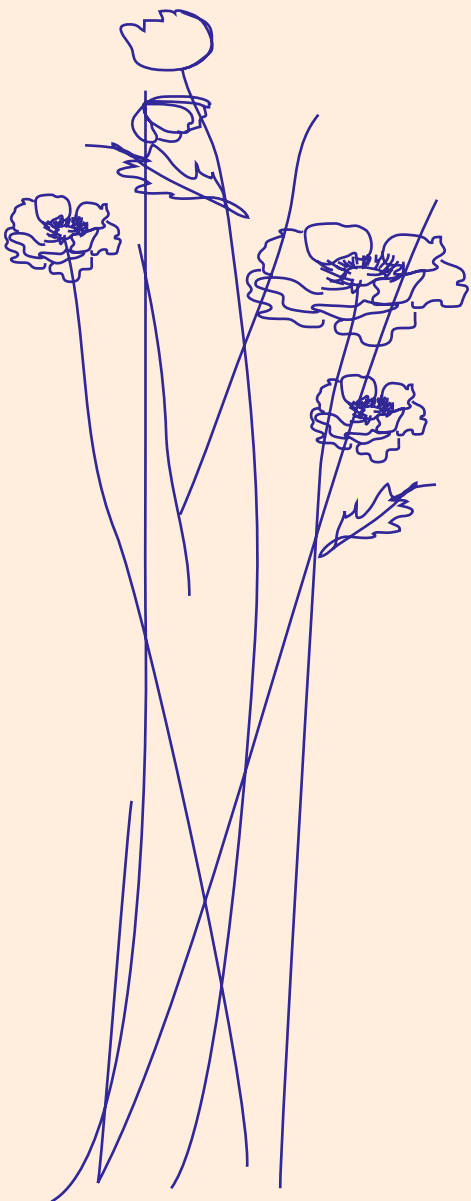
פורסם בקבוצת הפייסבוק המשוררת בעליית הגג.

תפילה חילונית/מאיה ויינברג

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי
שֶׁלֹא תִתֶּן לּוֹ לְמוֹת
וְאִם חָיֵב לְמוֹת
לֹא תִתֶּן לּוֹ לְמוֹת בְּיַסּוּרִים
וְאִם חָיֵב בְּיַסּוּרִים
לֹא תִתֶּן לְאֶרֶץ אֶת סְבִלּוֹ
וְאִם תִּתֶּן לְאֶרֶץ אֶת סְבִלּוֹ
תִתֶּן לִי כוֹחוֹת
תִּמְחַק מִפְּנֵי כָל זְכוֹרֹן
מִהַזְּמַנִּים הָאַחֲרוֹנִים
גַּם אֲדָלִיק נְרוֹת
גַּם אֶשָּׂא בְּשֵׁם
הַשָּׁמַיְמָה שְׁלֹךְ
בְּשׁוֹכְבֵי
וּבְקוֹמֵי.

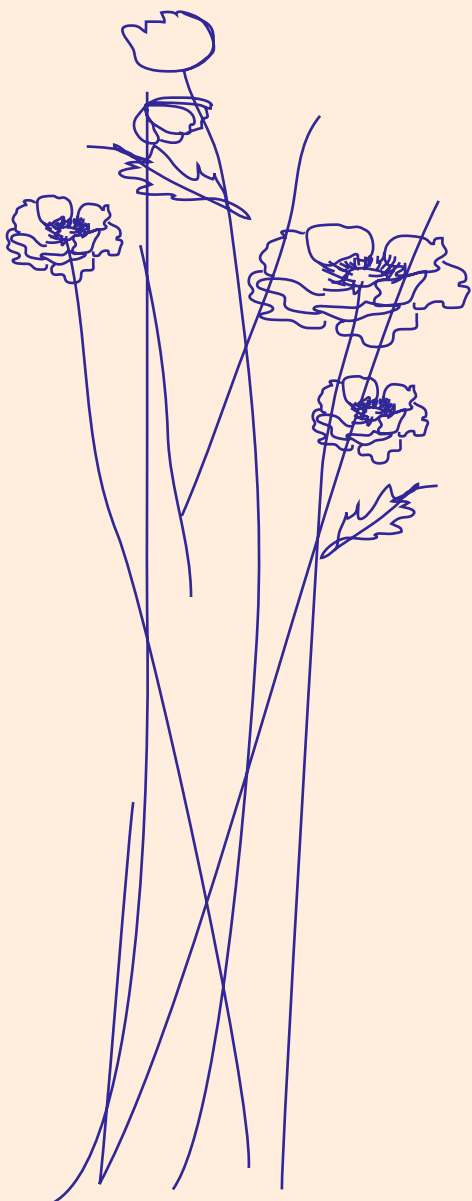
מתוך: מהיד אל הפה, הוצאת פרדס, 2021.

ציפור פצועה/טלי וייס

צִפּוֹר פְּצוּעָה אֶמְרֵי לִי
כִּי־צַד הַנֶּךְ נוֹשָׂאת כְּבֹד גְּעֻגוּעֵי שָׂמִים
כִּי־צַד מְקַצֹּת עוֹלָם נֶאֱסַפֶּת כְּחִבּוּק לְהַקְטִיר
וּמִנֵּן נוֹבֵעַ צִיּוּצֵךְ הַחוּמָל, לְמִרוֹת שְׂבִירָךְ.
לְמִדֵּינִי צִפּוֹר פְּצוּעָה
לְאַתֵּר
גְּרָגִיר אֹר בְּתַחֲתִיּוֹת אֲדָמָה,
לְהִתְנַחֵם מִן הָאֵין.

מתוך: טבורו של הלילה, אבן חושן, 2015.

מה יעשה אדם/טלי וייס

מה יעשה אדם כשהעצב עולה על גדותיו
ומותירו נטול חמץ
מתנדנד בין השכות,
תלוש משקשיו.

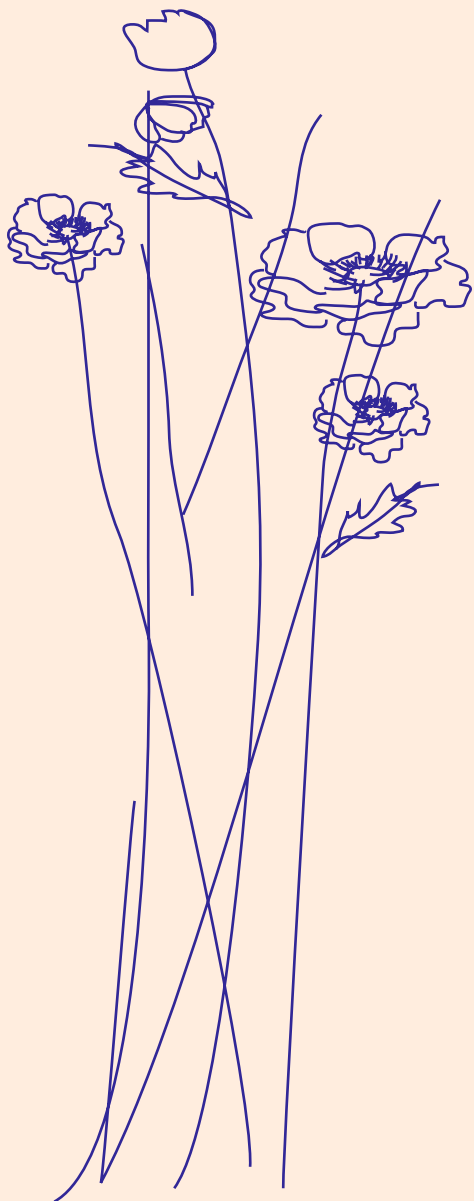
מה יעשה אדם כשהעצב מתפרץ
ושולח שלוחות כואבות
לכל העולם, עד כי אין עולם
עוד בעיניו, רק רוח.

מה יעשה אדם כשהעצב מכתוב
צעדיו
כהד תמיד בעורקיו
ולא נותן קנוח.

יקח מן האחר את עצבותו
ויאמר לו:

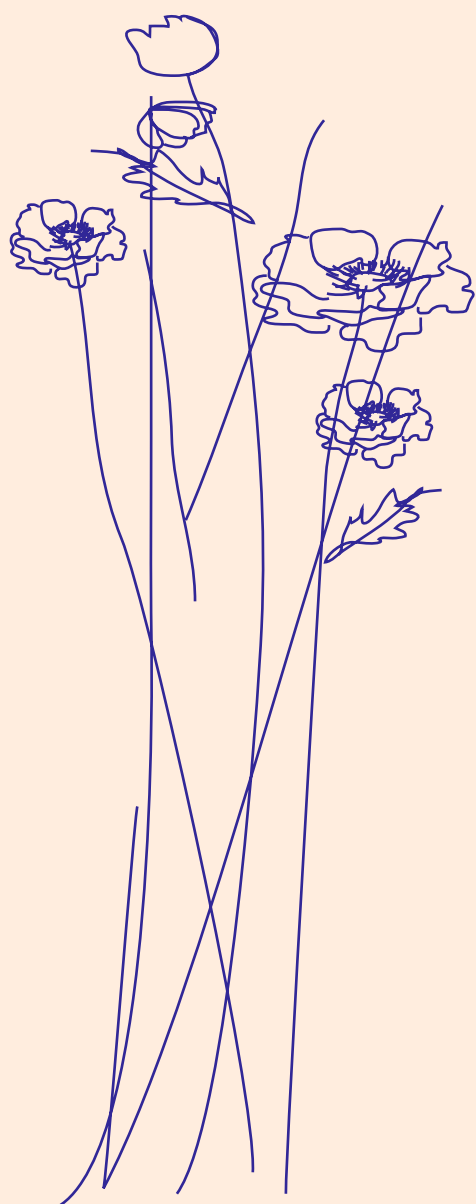
עצבותך מפוררת את שלי,
ועצבותי את שלך.

מתוך: השעה היפה, עמדה, 2018.

כְּשֶׁאֲנִי טוֹבַעַת
אִין לִי צֶרֶךְ שְׁתִּתְאָרוּ לִי אֶת הַפּוֹים,
לֹא אֶת צְבָעַם, לֹא אֶת עִמְקָם,
הֵרִי אֲנִי חֶשֶׁה אוֹתָם עַד צְוֹאֲרִי.
יֵשׁ לִי רַק בְּקִשָּׁה,
אֵל תְּחַדְּלוּ לְרַגַע מִלְתָּאֵר לִי
אִיךְ נִרְאִית
הַיְבָשָׁה.

טלי ורסנו אייסמן, מתוך: קומה אחת מעל עצמי, הוצאה עצמית, 2021.

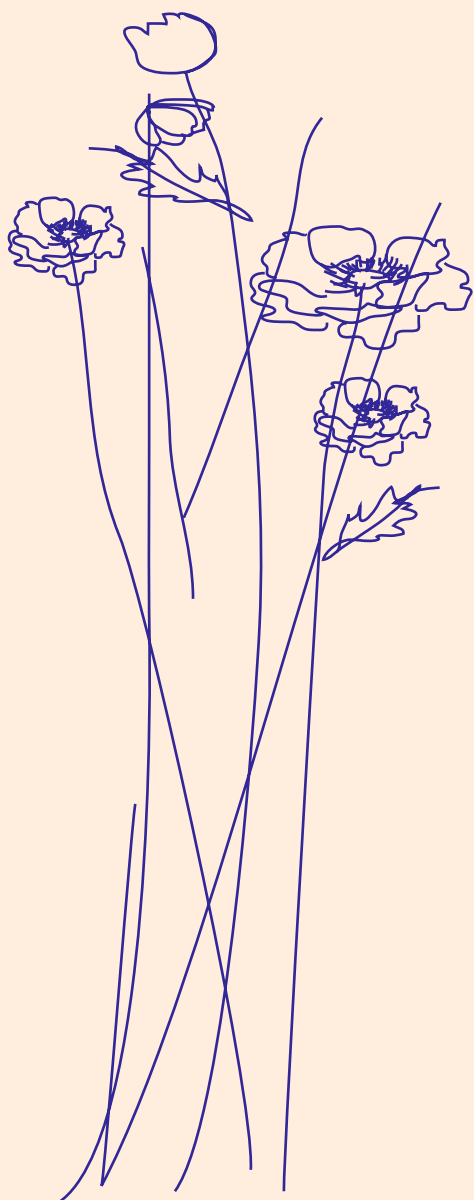

קיפוד/גיורא פישר

לֹאט לֹאט
בְּזִהִירוֹת
כְּמוֹ שְׂקִפּוּדִים עוֹשִׂים אֶהְבָּה
אֲנִי מְרַשֶּׁה לְשִׂמְחָה לְהַכְנִים

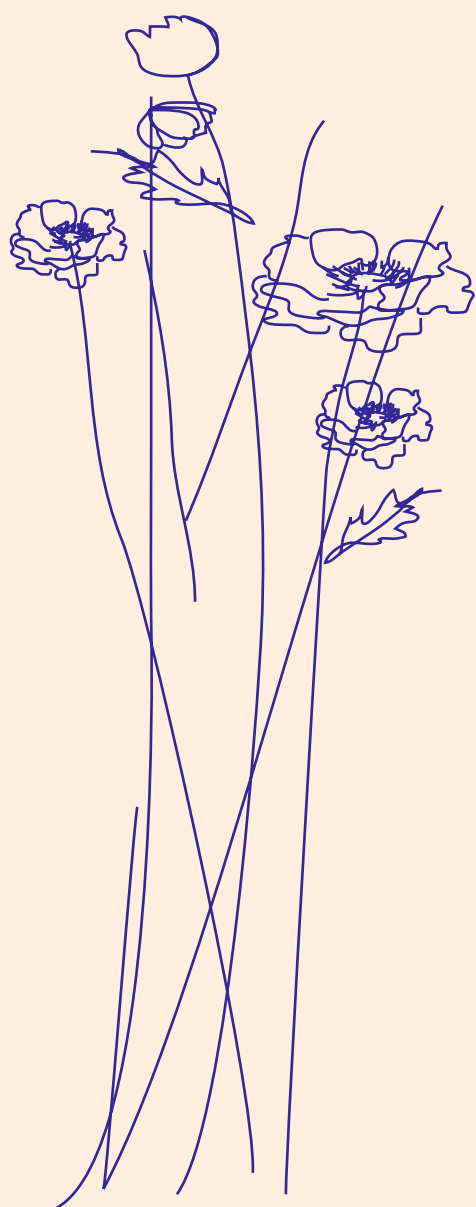
לֹא בְּבַת אַחַת
שְׁלֹא תִבְהַל
לֹא בְּקִלוֹת
שְׁלֹא תַחֲשֹׁב שְׂשִׁכְחָתִי.
מְגַנֵּיב אוֹתָהּ מְאַחֵר
שְׁלֹא תִנְעֲצוּ בָּהּ עֵינַיִם
וְלֹא תִמְחָאוּ לָהּ כְּפִיּוֹם.
מְאַפֵּר אוֹתָהּ בְּכִבְדוֹת
(שְׁגִים אֲנִי לֹא אֶכִּיר)
לֹאט לֹאט
בְּזִהִירוֹת
מְזַמֵּן אוֹתָהּ לְרִקּוּד.

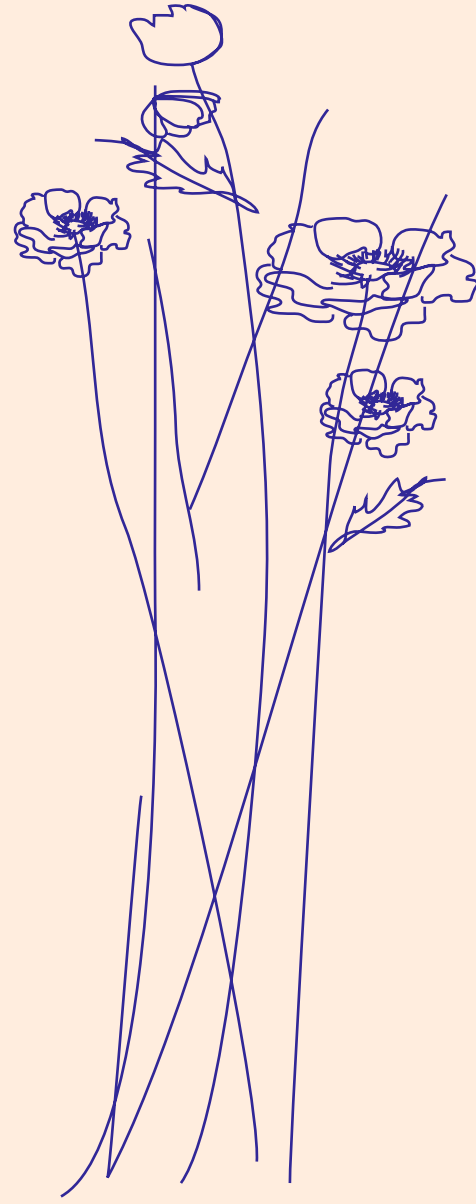
מתוך: אחרי זה, הוצאת עם עובד, 2010.

אֶפְשָׁר שְׁהַעַץ זֹכֵר: יְלָדִים שָׁבְרוּ עֲנָפָיו
אֲנָשִׁים נֶעְצוּ בוֹ נְעָצִים כְּלָבִים
הִשְׁתִּינוּ עָלָיו – אָבָל רֵאשׁוּ אֶל הַשָּׁמַיִם
לְטוֹרַי נְשִׁמַת הָאֱלֹהִים בֵּין עָלָיו

שז, מתוך: ריקוד המשוגעת, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1999.

F המשוררת בעליית הגג